

Chceš byt? Ukaž diplom!

VERONIKA JONÁŠOVÁ

Dnes jsem objela další tři byty a opět nic,“ hlásí mi moje sousedka Mara, matka tří dětí, zatímco se ke mně blíží určená na kole. Američanka Mara a její manžel David podlehli jako mnozí další cizinci kouzlu Berlína a vybrali si tuto pro ně vzdálenou evropskou metropoli jako město, kde chtějí žít a vychovávat své děti. Neváhali proto od základů změnit život a přesunout se sem až z americké Filadelfie. Teď už však pátý měsíc zoufale shánějí byt, zatímco prodlužují svůj krátkodobý původně „prázdninový přechodný pronájem“ u nás v ulici. Davida stejný den k večeru potkávám na našem pískovišti ve dvoře, v ruce drží nejmladší tříletou dceru a v očích má slzy. „My někam přijdeme a majitelé si nás testují jako ve škole. Zajímá je, jaké máme školy a jak umíme německy,“ líčí mi muž martyrium s hledáním bytu.

Čtyřicátníci Mara i David patří mezi statisíce lidí, kteří se nechali zlákat kosmopolitním městem, kde se domluvíte anglicky, které je oproti Londýnu nebo Paříži stále levné, kde je plno zeleně, kde jsou všichni přátelští k dětem, kde je kvalitní vzdělání a taky dobrá a dostupná lékařská péče. Z těchto důvodů je Berlín logicky populární. Většině lidí už však nedochází, že jde zároveň o město, jehož pověst se rozkríkla natolik, že už mu zoufale nestačí kapacity. Není v něm téměř možné sehnat dostupné bydlení a to se nemění ani během koronavirové krize.

Statistiky mluví jasně. V posledních letech obyvatel Berlína přibývalo každý rok téměř o padesát tisíc. Zároveň od roku 2017 nepřetržitě klesá počet postavených bytů, asi o deset procent ročně, a průměrné ceny nájmu se za posledních deset let zdvojnásobily. Po mnoha demonstracích je sice berlínská radnice v určitých oblastech „zastropovala“ a majitelé museli loni na základě nového zákona povinně slevit. Nájem v bytech postavených před rokem 2014 musí zůstat na úrovni roku 2019. Podle samotných majitelů, ale taky podle opozice je takové regulování nájmu protiústavní a vše nyní řeší soud. I proto majitelé všem nájemníkům, u kterých došlo ke zmíněnému snížení nájmu, rozeslali zároveň dopisy, v nichž je upozorňují, že po nich budou chtít ušlý nájem doplatit zpětně, jakmile soud rozhodne v jejich prospěch.

Berlín už prostě není punkové město, kde stačilo kamkoli přijít, zaklepat na dveře, připojit se k jedné z mnoha domácích parties a nakonec se tam i za pakatel ubytovat. Takhle vzpomínají na město a zlaté „devadesátky“ někteří pamětníci. Dnes platí, že si majitelé bytů mohou diktovat podmínky a pečlivě si mezi zájemci o nájem vybírat. Na byty se čekají dlouhé fronty. U střední cenové kategorie bytů je třeba běžné, že prohlídky probíhají pouze jeden den v týdnu, navíc v určitou hodinu a jde o ponižující proceduru. Majitele nezajímá jen finanční ručení budoucích nájemníků, ale často i všechno ostatní: vzdělání, věk,

FOTO MILAN JAROS

počet dětí nebo znalost němčiny... Někteří majitelé svá kritéria výběru dohání ad absurdum. Má kamarádka, vystudovaná politoložka, se už téměř měla do vysněného nového bytu stěhovat, když jí majitel zavolal a sdělil: „Víte, přihlásil se mi jiný mladý pár, oba chemici. Mají tedy exaktní vzdělání a to mi přijde jako takový zajímavý mix, který se bude hodit víc do našeho domu. Už tam máme mnoho lidí s humanitním zaměřením.“ Kamarádka měla smůlu.

Ráda bych Maru a její rodinu uklidnila, ale sama vím, že bych musela lhát. Znáám totiž příliš mnoho zoufalých historek o hledání berlínského bytu. I my jsme pronájem hledali asi půl roku. I když jsme si s makléřem plácli, tak jsme zase záhy o byt přišli. Majitel totiž dal před podpisem smlouvy přednost jiným německým podnájemníkům, kteří se mohli stěhovat o měsíc dřív než my. Nakonec se nám podařilo získat byt i díky tomu, že jsme ho pronajímali na instituci, v níž manžel pracuje. Když paní majitelka chtěla vidět finanční rozpočet za poslední dva roky, ukázali jsme jí několikami-liardovou účetní uzávěrku manželova zaměstnavatele. Paní byla spokojená a byt nám „přiklepla“.

Najít v Berlíně bydlení je jen první z řady vyhraných bojů. Kvůli přílivu nových obyvatel jsou zahlcené i školky. Rodiče své děti nahlašují běžně i v prenatálním věku, aby si zajistili docházku pro potomka. Rvačka je taky o dobré (soukromé) základní školy, kam se dělají přijímací zkoušky a platí drahé zápisné. Pokud bydlíte v centru města, tak všude narazíte na slovo „Warteliste“ – tedy čekací listina. Když jsem dceru po roce dostala na gymnastiku, chtělo se mi bouchnout šampaňské.

Berlín je chudý, ale sexy, říkalo se dřív. Dnes se z města pomalu, ale jistě stává stejná metropole, jako je zmíněná Paříž nebo Londýn: přecpaná lidmi a taky drahá. Němci mají dokonce pro tento jev i výstižný termín: „Überhitzte Stadt“ – přehřáté město. ●

Autorka je novinářka.